

KONU	ALİŞTİRMA
<p>CÜMLE: Bir düşünceyi isteği, haberi ya da duyguyu anlatmamızı sağlayan, bir veya birden çok sözcükten oluşan anlatım birimine “cümle” denir.</p>	<p>Öğeler: <i>Aşağıdaki cümlelerin <u>zarf tümleçlerini</u> bularak alttaki boş alana yazınız. (Zarf Tümleçleri sözcük veya sözcük grubundan oluşabilir.)</i></p>
<p>ÖRNEK: Yoruludum. Eşyaları taşıırken çok yoruludum.</p>	<p>Hava çok soğduğundan kışlıkları çıkardılar. [.....]</p>
<p>ÖGE: Cümlelerdeki sözcüklerin tek başına ya da söz grupları halinde cümlede yerine getirdikleri göreve “öge” adı verilir.</p>	<p>Telefonla arayarak toplantıya katılacakları davet ettiler. [.....]</p>
<p>➤ Öge konusu birçok alt bilgi gerektirir. Özellikle söz grupları iyi bilinmelidir.</p>	<p>Sabah saatlerinde ortalık kuş sesleriyle doluyor. [.....]</p>
<p>➤ Söz grupları isim ve sıfat tamlamaları, deyimler, ikilemeler, birleşik fiiller, söz grupları kesinlikle birbirinden ayrılmamalıdır.</p>	<p>Yeni gelen işçiler beklemeden yukarı çıktılar. [.....]</p>
<p>➤ Ögeler bulunurken mutlaka önce yüklem hemen peşinden özne bulunmalıdır. Sıralama için YÖNTEM kelimesi kullanılabilir. (Yüklem Özne Nesne Tümleçler EM)</p>	<p>Saksıdaki çiçekleri elindeki şişeye suladı. [.....]</p>
<p>➤ Diğer ögeleri bulmak için mutlaka yükleme soru sorulmalıdır.</p>	<p>Bayramda büyüklerinin elini öpmeyi unutmadı. [.....]</p>
<p>➤ Ögeleri bulurken kimin ve neyin soruları asla sorulmamalıdır. <i>(Bu sorular isim tamlaması sorularıdır.)</i></p>	<p>Bu sefer İstanbul’a neyle gittiler? [.....]</p>
<p>Ögeler Temel ve Yardımcı olarak ikiye ayrılır:</p>	<p>Çalışmalarını bitirirse diğerlerine katılacak. [.....]</p>
<p>Temel Ögeler: Yüklem - Özne</p>	<p>Yeni gelen çocuk nasıl konuşuyor? [.....]</p>
<p>Yardımcı Ögeler: Nesne - Yer Tamlayıcısı (Dolaylı Tümleç) - Zarf Tümleci</p>	<p>Siparişleri gelmediğinden ürünleri teslim edemedi. [.....]</p>
<p>ZARF TÜMLECİ (ZARF TAMLAYICISI)</p>	<p>Arkadaşlarıyla kayalıklara tırmanış için gitti. [.....]</p>
<p>Yön, zaman, durum, sebep, miktar, vasıta, şart ve soru bildirerek yüklemi tamamlayan ögedir.</p>	<p>Olgunlaşan armutlar aşağı düşüyor. [.....]</p>
<p>Yükleme sorulan "NE ZAMAN, NASIL, NİÇİN, NEDEN, NE KADAR?" gibi sorularla bulunur.</p>	<p>Çok sinirlendiğinde olay yerinden uzaklaşıyor. [.....]</p>
<p>Örnek: Derslerine <u>çok</u> çalışırdı. (Ne kadar çalışırdı?) Zarf tümleci</p>	<p>Elindeki renkli kalemle duvara resim çiziyor. [.....]</p>
<p>Yorgun olduğundan uyuyakaldı. (Neden uyuyakaldı?) Zarf tümleci</p>	<p>[.....]</p>
<p>NOT: "Aşağı, yukarı, içeri, dışarı, ileri, geri vb." sözcükler yalın hâlde kullanıldıklarında zarf tümlecidir. Ancak bu sözcükler isim hâl eklerini aldıklarında farklı bir öge olur.</p>	<p>[.....]</p>
<p>İçeriye gel. > Dolaylı tümleç</p>	<p>[.....]</p>
<p>Dışarıyı temizledi. > Belirtili nesne</p>	<p>[.....]</p>
<p>Biraz önce aşağı indi. > Zarf tümleci</p>	<p>[.....]</p>

ETKİNLİK

TEST

TÜRKÇE DERSİ

Aşağıdaki cümlelerde zarf tümlecii bulunanları işaretleyiniz.

- Sonbaharda pansiyon fiyatları ucuzluyormuş.
- Çuvalları akşama doğru taşımaya başlamışlar.
- Ağaçlardaki elmaların rengi kızarmaya başlamıştı.
- Becerikli olduğundan herkes onu çağırıyordu.
- Çantalarını hazırlayıp havalimanının yolunu tuttu.
- Sel ırmak boyunca büyük hasar yapmıştı.

TÜRKÇE DERSİ

Aşağıdaki cümlelerdeki boş alanları uygun zarf tamlayıcılarıyla doldurunuz.

- bölgeye yoğun yağmur yağmış.
Teyzemler memlekete gidecekler?
Arkadaşı davete gelmedi.
Olanları duyunca babam öfkelenecek.
..... yeni kıyafetler almalıydı.
Saatler ilerledikçe karın kalınlığı artıyordu.

TÜRKÇE DERSİ

Aşağıdaki altı çizili zarf tamlayıcılarının hangi sorularla bulunabileceğini boş alana yazınız.

- Kazazedeleri ambulansla hastaneye götürdüler. | |
Önümüzdeki günlerde hava sıcaklıkları artacaktı. | |
Dağınık haldeki odasını hızlıca topladı. | |
Peşinden gelenleri beklemeden eve gitti. | |
Elindeki eski kitapları şağı bıraktı. | |
Kocaman bir hediye paketiyle odaya girdi. | |
Kapıda bekleyen iri yarı koruma onları dışarı çıkardı. | |
Zebralar hayvanat bahçesine geçen ay getirildi. | |

- (1) Zamanın kıymetini insanoğlu genç yaşlarda bilemiyor. (2) Gençler, kendilerinin bir şey öğrenmelerine yarayacak en kıymetli zamanlarını boşu boşuna harcıyorlar. (3) Harcanan para yeniden kazanılabiliyor. (4) Ama boşuna harcanmış zamanı eski yerine koyamıyorsunuz.

1. Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde zarf tamlayıcısı kullanılmamıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf tamlayıcısı (zarf tümlecii) yoktur?

- A) Çocuklar, bir hafta sonra sınava girecek.
B) Sandıktan para kesesini yavaşça çıkardı.
C) Geçen gün arkadaşlarından biri seni çok aradı.
D) Babam çocukluğunu bu köyde yaşamış.

3. Aşağıdakilerin hangisinde zarf tamlayıcısı cümleyi farklı bir yönden tamamlamıştır?

- A) Kitapçıya gittiğimizde ben de o romandan alacağım.
B) Gün batarken sahilde yürüyüş yapıyorduk.
C) Annem tek başına bütün evi temizlemiş.
D) Onunla her karşılaştığımızda hâl hatır sorar.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisi zarf tamlayıcısı almış bir cümledir?

- A) Uzaktan babasının sesi duyuluyordu.
B) Sana söylemem gereken şeyler var.
C) Görme Engelliler Okulundan mezun olmuştu.
D) İki tane, saman yüklü kamyon şağı gidiyordu.

5. Aşağıdaki sorulara verilen cevaplardan hangisi zarf tümlecii görevindedir?

- A) - Bu şiiri kim güzel okur?
- Hasan.
B) - Bundan evdekilerin haberi var mı?
- Var.
C) - Öğretmen bu okula ne zaman geldi?
- Geçen sene.
D) - Bu yaz tatilde nereye gideceksin?
- Çok sevdiğim köyüme.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf tümlecii kullanılmıştır?

- A) Balıkçı teknesi sahilten hızla uzaklaşıyordu.
B) Denizin büyük dalgaları sahile vuruyordu.
C) Güneşin altın gibi ışıldadığı pırıl pırıl bir sabahı.
D) Martı seslerini sahilten uzak olanlar bile duyuyordu.